

Тетяна Піонтковська
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини
(м. Умань, Україна)

ТРОЛІНГ ЯК ВИД ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСУ

Сучасне інформаційне суспільство важко уявити без Інтернету. Ця всесвітня мережа заповнила усі види людської діяльності. Проте використання Інтернет-ресурсів не завжди безпечно і комфортно для усіх відвідувачів. Останнім часом набуває популярності таке негативне явище як Інтернет-тролінг, який став одним із найяскравіших проявів психологічної маніпуляції в Інтернеті.

Тролінг - досить нове поняття в інтернет-термінології. Популярність тролінгу в інтернет-просторі обумовила інтерес до цього феномена представників різних галузей наук: психології, соціології, політології, лінгвістики, фахівців інформаційних технологій тощо. Вважається, що першими серед західних учених всебічно займатися вивченням явища "тролінгу" почали Дж. Донат, Дж. Гірш та А. Галінський. Певні аспекти проблемного поля цього явища також активно досліджуються і вітчизняними вченими. Так, питанням комунікативних дій займаються Н. І. Формановська, Ю. М. Караулов, В. Г. Костомаров, Е. М. Верещагін, І. А. Стернін та ін. Особливості тролінг-комунікацій досліджують О. Н. Анкудінова, В. А. Крючков, І. В. Ксенофонтowa, О. М. Шерман та ін.

Сам термін "тролінг" походить зі сленгу учасників віртуальних спільнот і не має прямого відношення до сфери наукового дискурсу. У дослівному перекладі з англійської "trolling" означає "ловлю рибу на блешню" [3, с. 135].

Україномовна версія Вікіпедії дає таке визначення цьому поняттю: «Тролінг (від англ. trolling) – розміщення в інтернеті на форумах, у групах новин, у вікі-проектах тощо, провокаційних повідомлень із метою викликати флейм, конфлікти між учасниками, образи, війну правок, марнослів'я тощо [4]. Під флеймом (з англ. flame –вогонь, полум'я) слід розуміти обмін повідомленнями на форумах і в чатах у формі словесної війни, яка нерідко втрачає відношення до первинної причини дискусії [2].

Теоретичний виклад опису комунікативної тролінг-поведінки І. А. Стерніна [3] охоплює такі поняття: «тролінг-ситуація», «тролінг-акт», «тролінг-спілкування», «тролінг-дія». Тролінг-ситуація – набір висловів у моделі «ініціатор-реагент», за контекстом якої можна характеризувати конкретний вид мережевого тролінгу. Тролінг-акт – завершений акт провокаційної діяльності троля в комунікативному просторі мережі Інтернет, успішне досягнення ініціатором однієї із заздалегідь обраних цілей. Тролінг-спілкування – комунікація з провокаційним підтекстом у межах мережевого ресурсу. Тролінг-дія – діяння провокаційного характеру, яке можна

розглядати і успішне виконання ініціатором певної функції, і спробу її здійснення.

В інтернет-термінології, «троль» – це людина, яка розміщує брутальні або провокаційні повідомлення, наприклад, у дискусійних форумах, перешкоджає обговоренню, або ображає його учасників [4]. Тролів можна умовно поділити на дві групи: тролі-провокатори та тролі-егоцентристи [2].

Перша група – тролі-провокатори – ставлять за мету зробити важливу інформацію важкодоступною шляхом розміщення зображень великого розміру або звукових файлів, що дратують слух, шокують зображенням у повідомленні або посиланням на ресурси з подібним змістом.

Друга група – тролі-егоцентристи – ставлять за мету одержати якомога більше відповідей на свої повідомлення й завоювати надмірну увагу в колективі.

У результаті контент-аналізу Інтернет-комунікацій ученими були виділені міжкультурні, технічні і універсальні чинники, що вплинули на появу тролінгу в комунікативному просторі Інтернет:

– міжкультурні: виникнення тролінгу пов'язане з розвитком демократичних прав і свобод («батьківщина» тролінгу – США);

– технічні: наявність вільного, комфортного, високошвидкісного доступу в Інтернет; розвиток нових засобів і способів передачі інформації – безпроводних телекомунікаційних засобів (мобільні телефони, комунікатори, планшети тощо) і різних безпроводних технологій і способів виходу в Інтернет (Bluetooth, SMS, 3g, Wi-fi, Wimax, інших);

– універсальні: популярність віртуальної комунікації як порівняно недорогого, зручного і швидкого способу обміну інформацією між користувачами незалежно від відстані тощо [1].

Отже, аналіз сучасної соціально-гуманітарної літератури свідчить, що феномену "тролінгу" вже присвячено велику кількість статей і публікацій. Розглядаючи результати цих досліджень, можна говорити про те, що в більшості випадків "тролінг" характеризується як негативне явище, агресивна форма соціально-комунікативної взаємодії, яка перешкоджає встановленню та відтворенню етичних норм мережевої взаємодії і конструктивної роботи груп.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гуменюк Л. Й. Мережевий тролінг як вид комунікативної поведінки Семенов Д.И. Сетевой троллинг как вид коммуникативной деятельности / Д.И. Семенов, Г.А. Шушарина // Междунар. журн. эксперимент. образова-ния. – 2011. – № 8. – С. 135–136.

2. Могилко С.В. Тролінг як спосіб психологічної маніпуляції в Інтернеті / С.В. Могилко // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді «Родзинка – 2008»: Х Всеукр. студ. наук. конф., ЧНУ ім. Б. Хмельницького. – Черкаси: Вид-во ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2008. – С. 57-60.

3. Стернин И. А. Понятие коммуникативного поведения и проблемы его исследования. Русское и финское коммуникативное поведение/ И. А. Стернин. – Воронеж: Изд-во ВГТУ, 2000. – С. 4–20.

4. Тролінг: Вільна енциклопедія Вікіпедія [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Тролінг>.